

míry, váhy a druhu peněz jest se řídit dle místa, kde věc má býti odevzdána. Byť bylo pravidla toho používáno též co do měny, není tím přece nikterak vysloveno, že měna, ve které jest splniti peněžitý závazek, řídí se za všech okolností a každým způsobem bezvýjimečně dle splniště, nutno spíše uznati, že platí po případě dle povahy věci i jiná měna, než měna splniště. Pro obor práva obchodního stanoveno v té příčině v čl. 336 obch. zák., že v p o c h y b n o s t e c h mají míra, váha, ráz a druh mincí, čítání času a vzdálenosti, které platí v místě, kde smlouva má býti splněna, pokládány býti za smluvené. V občanském zákoníku není tato zásada výslovně obsažena, ale není zajisté závady, by ji dle § 7 obč. zák. nebylo obdobně šetřeno také v právních záležitostech občanských. V našem případě jde o úroky z nedoplatku kupní ceny za karlovarský dům, jež žalobkyně se svým bratrem Františkem Z-em prodala v roce 1910 žalovanému za obapolně ujednanou trhovou cenu 1,050.000 K tehdejší měny rakousko-uherské. Dům má dnes po rozluce měnové alespoň touž cenu v korunách československých. Mezi prodaným domem a kupní cenou jest tak těsný vztah a souvislost tak nerozlučná, že nelze připustiti možnost, by žalovaný, který má dům v plné hodnotě tuzemské výhodné měny a bere z něho užítky v téže měně, směl ekvivalent, t. j. kupní cenu spláceti a zúrokovati v téměř bezcenné měně rakouské a kořistiti takto z nahodilých okolností na úkor žalobkyně. To by odporovalo všemu právnímu cítění i zásadám spravedlnosti a slušnosti, a pokus žalovaného, zhodnotiti se takto závazku, přičil by se vskutku dobrým mravům, jak žalobkyně v dovolací odpovědi vytýká, a nezasluhuje obrany soudní. Povaha věci nutká tedy v tomto případě přímo k závěru, že jest žalovaný povinen, plniti sporný závazek v měně tuzemské bez ohledu na měnu splniště (Vídň).

Čís. 1662.

Opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle § 54 ústavní listiny ze dne 8. října 1920 čís. 586 sb. z. a n., o úpravě pachtovného z polních hospodářství a zemědělských pozemků a o obnově drobných zemědělských pachtů.

25procentní snížení přírážky vztahuje se na zabraný majetek bez rozdílu, zda bude snad ze záboru propuštěn.

(Rozh. ze dne 9. května 1922, R II 212/22.)

K žádosti propachtovatelky, majitelky zabraného velkostatku, zvýšil soud první stolice pachtovné o 13.550 Kč 58 h, rekursní soud snížil přírážku o 25 proc. D ů v o d y: Prvý soudce vyměřil požadované zvýšení nájemného ve smyslu § 2 (1) opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Čsl. podle § 54 Ústavní listiny ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n. bez ohledu na ustanovení odstavce třetího citovaného šu věta poslední, ač jde o půdu zabranou, a to z toho důvodu, že zemědělská půda zabraného velkostatku nedosahuje výměry 150 ha, takže dle § 11 záborového zákona má majitelka právo žádati, by jí ze zabraného majetku přidělena byla půda nepřesahující výměru v § 2 stanovenou, tedy při nejmenším celá zemědělská půda, která je nyní v pachtu, takže dle úmyslu zákonodárce ustanovení poslední věty třetího odstavce § 2 shora cito-

vaného opatření Stálého výboru N. S. na tuto půdu se nevztahuje. Než rekursní soud názoru toho nesdílí. Jak první soudce zjistil, není důvodové zprávy k ustanovení § 2 (3) poslední věta citovaného opatření, tato poslední věta v původním návrhu nebyla a byl tento odstavec pojat do zákona teprve ve schůzi Stálého výboru. Není-li zde tudíž pramenů, z nichž bylo by lze zjistiti úmysl zákonodárcův, sluší postupovati ve smyslu § 6 obč. zák., t. j. že zákonu nesmí se při jeho použití přikládati jiný smysl nežli z vlastního významu slov v jich souvislosti vyplývá a z něhož zřetelný úmysl zákonodárce vysvítá. Poslední věta § 2 (3) cit. opatření zní jasně: Jde-li o půdu zabranou podle zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., snižuje se takto zjištěná celková přírážka o 25 proc. Ve smyslu § 6 obč. zák. dlužno rozuměti tomu tak, že tato srážka nastává při nájemném z pozemků zabraných bezvýjimečně, tudíž i tehdy, kdy jest snad možno žádati o zpětný příděl této půdy, pokud ovšem do doby vyměření žádaného zvýšení zábor nebyl zrušen. Bylo proto v tomto směru stížnosti vyhověti a prvním soudem zjištěnou přírážku o 25 proc. snížit.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dlužno přisvědčiti k názoru, projevenému v dovolací stížnosti, že ustanovení § 2 Opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n. má na zřeteli, aby práva a povinnosti, z pachtovních smluv pro obě strany vyplývající, byly uvedeny v soulad; neboť z důvodové zprávy k vládnímu návrhu tohoto opatření vyplývá, že vzhledem k vzestupu drahoty a veřejných břemen měl jednak důchod z půdy býti na přiměřené výši udržen, jednak mělo býti zabráněno přemrštěnému zvyšování pachtovného. S tohoto hlediska nutno také posuzovati ustanovení § 2 odstavec třetí opatření Stálého výboru, dle něhož pachtýřům zemědělské půdy, zabrané podle zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., byla poskytnuta oproti pachtýřům jiné půdy zemědělské určitá výhoda, jejíž vysvětlení dlužno hledati v tom, že, jak stěžovatelka míní, měla jí býti odčiněna případná újma, kterou by pachtýř utrpěl tím, že by pozemky do pachtu vzaté byly před skončením doby pachtovní převzaty dle zákona ze dne 5. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. Než stěžovatelka jest na omylu, tvrdíc, že v tomto případě zde není takového nebezpečí. Předpokladem poskytnutí 25procentního snížení přírážky jest, že jde o zabranou půdu, a poněvadž v tomto případě tento předpoklad jest splněn, a zabránění dosud trvá, jest také možno, že zabraný velkostatek stěžovatelky, máje výměry přes 250 ha, bude Státním pozemkovým úřadem vedle zákona ze dne 5. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n., převzat. Na tom ničeho nemění okolnost, že dle § 11 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., má stěžovatelka právo žádati, aby ze záboru jí byla propuštěna majetnost nepřesahující výměry, v § 2 tohoto zákona uvedené. Poněvadž stěžovatelka se nemůže vykáhati, že půda zemědělská, o niž tuto jde, byla ze záboru propuštěna, vztahuje se na ni ustanovení o 25procentním snížení přírážky ze zvýšeného pachtovného, a musí její pouhé tvrzení, že velkostatek nebyl a nebude pojat do rozdělovacího plánu Státního pozemkového úřadu, zůstatí nepovšimnutým.